

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt torsdag den 8. april 2021

Sag BS-588/2020-HJR
(1. afdeling)

A
(advokat Gitte Nedergaard)

mod

Württembergische Versicherung AG
(advokat Jesper Ravn)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Nykøbing Falster den 8. april 2019 (BS-36047/2018-NYK) og dom af Østre Landsrets 20. afdeling den 6. september 2019 (BS-30374/2019-OLR).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Vibeke Rønne, Lars Hjortnæs, Jens Kruse Mikkelsen og Lars Apostoli.

Sagen er behandlet skriftligt, jf. retsplejelovens § 387.

Påstande

Appellanten, A, har påstået stadfæstelse af byrettens kendelse om værneting ved Retten i Nykøbing Falster og om anvendelse af dansk ret.

Indstævnte, Württembergische Versicherung AG, har påstået stadfæstelse af landsrettens dom om afvisning af sagen, subsidiært at sagen skal afgøres efter tysk ret.

Sagsfremstilling

Club Maritim nullneun GmbH, der også betegner sig selv som Club Maritim 09, har hjemsted i Tyskland. Det fremgår af selskabets "rammebetingelser", der er

affattet på dansk, at det har til formål "gennem forøget tilgang af medlemmer ... at medvirke til reduktion af de løbende omkostninger i forbindelse med maritim fritidsinteresser".

I formålsbestemmelsen i rammebetingelsernes § 1, stk. 2, hedder det:

"Club Maritim 09 har bl.a. til formål, at skabe besparelser for Club Maritim 09 medlemmer ved at optimere forsikringer og således opnå grupperabat og lignende på ansvars- og kaskoforsikringer. Yderligere anvendes kendskab til EU-lovgivning om bl.a. forsikringsafgifter i fritidssektoren til reduktion af de løbende omkostninger."

Af rammebetingelsernes § 4 om "krav og betingelser til klubmedlemmet" fremgår bl.a., at ejere af både, der er registreret i dansk skibsregister, ikke kan optages som medlemmer, før der er sket afregistrering, og at der ved tilmelding til klubben oprettes et "Eigner Gemeinschaftsdokument" mellem klubben og øvrige ejere, og at ejerforholdet er 3 % til Club Maritim 09 og 97 % til øvrige ejere af den enkelte båd. Ifølge rammebetingelsernes § 7 har Club Maritim 09 ingen brugs- eller råderet over fartøjet.

I rammebetingelsernes § 6 om Club Maritim 09's aktivitet hedder det bl.a.:

"2. Som medejer søger Club Maritim 09 om registrering (IBS) af båden hjemmehørende i Tarp, Tyskland.

...

5. I "Eigner Gemeinschaftsaftalen" (ejer fællesskabet) har Club Maritim 09 ansvaret for kontakten til forsikringsselskabet, og at der tegnes ansvars- og kaskoforsikring for fællesejet – se nærmere i beskrivelsen "Eigner Gemeinschaftsdokumentet"."

Om medlemsbidrag er der anført følgende i rammebetingelsernes § 9, stk. 2:

"2. Ved optagelse i Club Maritim 09 opkræves et beløb til dækning af administrationsomkostninger, leje af den af Club Maritim 09 købte bådandel, registrering i skibsregister – IBS samt ansvars- og kaskoforsikring inkl. tysk moms (19 %)."

A meldte sig ind i Club Maritim 09 i juni 2017, hvor han var eneejer af en motorbåd fra 1993 af mærket Mochi Craft 65. Han oplyste i den forbindelse, at forsikringsværdien var 2,5 mio. kr. I et brev af 20. juni 2017 til A tilbød Club Maritim 09 ham medlemskab og oplyste, at medlemskontingentet var 3.930 EUR (29.475 kr.), som dækkede alle omkostninger, herunder forsikring i 12 måneder. Bådens forsikringsværdi er i brevet angivet til 350.680 EUR (ca. 2.630.100 kr.)

med en selvrisiko på 2.000 EUR og en ansvarsforsikring uden selvrisiko med en dækningssum på 5 mio. EUR for personskade og 5 mio. EUR for tingskade.

Den 29. juni 2017 udstedte det tyske forsikringselskab Württembergische Versicherung et forsikringsbevis, af hvilket det fremgår, at såvel Club Maritim 09 som A er ejere af båden.

Den 26. juli 2017 gav Württembergische Versicherung en "bekræftelse på forsikringsforhold for medejer" udformet på en blanket, der er affattet på såvel tysk som dansk. Württembergische Versicherung er angivet som forsikringsgiver/forsikringselskab. Club Maritim 09 er angivet som forsikringstager, og A er angivet som medejer. I bekræftelsen, der er underskrevet både af Württembergische Versicherung og af Club Maritim 09, hedder det bl.a.:

"Vi erklærer os hermed enige i gyldigheden af følgende bestemmelser

1. De specielle kontraktlige bestemmelser har kun gyldighed så længe medejeren er medlem af Club Maritim 09 GmbH. Sælges båden eller ophører medlemskabet, uanset grunden, ændres kontraktens bestemmelser med øjeblikkelig virkning til standardkonditioner. Såfremt der ikke opnås enighed om præmie og bestemmelser, kan kontrakten opsiges af begge parter med en måneds varsel.
2. Forsikringstageren må ikke foretage ændringer i forsikringsforholdet, så længe medejeren er medlem af Club Maritim 09 GmbH uden medejeren's skriftlige accept af ændringen. ...
3. Forsikringstageren er kun berettiget til samstemmende med medejeren ved afvigelser fra § 45 VVG at forlange forsikringsydelsen.

Vi accepterer de på bagsiden nævnte vedtagelser og beder forsikringsgiveren for vor regning udarbejde en forsikringsbekræftelse på disse betingelser til medejeren."

Club Maritim 09 afgav den 7. september 2017 en "Abtretungserklärung" – i erklæringen oversat til "overdragelseserklæring" – som ligeledes er udformet på såvel tysk som dansk. Erklæringen, der er underskrevet af Club Maritim 09 og af Württembergische Versicherung, har følgende indhold:

"Vi er indforstået med, at en eventuel skade afregnes direkte med reparationsfirmaet. Såfremt en reparation ikke er mulig, skal betalingen ved f.eks. en totalskade afregnes direkte med den berettigede medejer. Club Maritim 09 GmbH er i den forbindelse ansvarlig for det administrative arbejde."

Et dansksproget såkaldt aftalebrev på Club Maritim 09's brevpapir har følgende indhold:

"Club Maritim nullneun GmbH, Achter de Möhl 9, D-24963 Tarp overtager hermed 3 % af Mochi Craft 65 med byggenummer tilhørende:

A, ...

Nærmere vilkår for medejerskabet er aftalt særskilt.

I forbindelse hermed erklærer Club Maritim nullneun GmbH, Achter de Möhl 9, D-24963 Tarp hermed:

At være skyldig til medejer(ne) A, ... et beløb på stort DKK 78.903.

Gælden ifølge nærværende gældsbrev er afdragsfri under medlemskabet og skal ikke forrentes.

Gælden forfalder til indfrielse, når medlemskabet ophører for ovennævnte medlem samt båd. Gælden indfries ved tilbagesalg af ovennævnte 3 % til medejeren til en værdi svarende til det skyldige beløb DKK 78.903."

Dokumentet er underskrevet af Club Maritim 09 den 6. juli 2017 og af A den 7. juli 2017.

Club Maritim 09 har udstedt en række dansksprogede dokumenter, herunder bl.a. et dokument benævnt "forsikringspolice" for den omhandlede lystbåd. I et dokument benævnt "Kaskoforsikring" er det anført, at A er medlem, og at forsikringsperioden er 29. juni 2017-1. juni 2018. Württembergische Versicherung er angivet som forsikringsgiver, og såvel Club Maritim 09 som A er angivet som forsikringstagere. Forsikringssummen er 350.680 EUR, og om forsikringsdækningen står der: "Se forsikringsbetingelser www.club-maritim09.de".

Forsikringspolice af 19. juli 2017 fra Württembergische Versicherung findes kun i en tysk version og er stilet til "Versicherungsnehmer Club Maritim 09 GmbH, Miteigner A, Achter de Möhl 9, 24963 Tarp". I policen er der bl.a. henvist til Württembergische Versicherungs almindelige forretningsbetingelser for lystfartøjer som en del af grundlaget for forsikringsaftalen.

I Württembergische Versicherungs almindelige forretningsbetingelser for lystfartøjer findes bl.a. nogle værnetingsregler. I punkt 15.1 om søgsmål mod forsikringselskabet hedder det:

"15.1 Klagen gegen den Versicherer

Für Klagen aus dem Versicherungsvertrag gegen den Versicherer bestimmt sich die gerichtliche Zuständigkeit nach dem Sitz des Versicherers oder seiner für den Versicherungsvertrag zuständigen Niederlassung. Ist der Versicherungsnehmer eine natürliche Person, ist auch das Gericht örtlich zuständig, in dessen Bezirk der Versicherungsnehmer zur Zeit der Klageerhebung seinen Wohnsitz oder, in Ermangelung eines solchen, seinen gewöhnlichen Aufenthalt hat."

I forretningsbetingelsernes punkt 16 findes følgende lovvalgsklausul:

"Anzuwendendes Recht, Verhältnis zum VVG

Für diesen Vertrag gilt deutsches Recht. Ergänzend gelten die Bestimmungen des Gesetzes über den Versicherungsvertrag (VVG)."

Club Maritim 09 har oversat dele af Württembergische Versicherungs almindelige forretningsbetingelser for lystfartøjer til dansk. Værnetingsreglerne og lovvalgsklausulen er ikke med i den danske version af forretningsbetingelserne, som A modtog fra Club Maritim 09.

Det fremgår af hjemmesiden for Club Maritim 09, at medlemmer i tilfælde af skade på båden indgiver anmeldelse herom til klubben, som herefter retter henvendelse til forsikringsselskabet og foretager det videre fornødne.

Det fremgår af den fremlagte korrespondance mellem A og Club Maritim 09, at klubben flere gange havde rykket A for betaling af medlemskontingent for perioden efter den 1. juni 2018 og truet med opsigelse af medlemskabet, hvis han ikke betalte inden den 19. marts 2018. Han betalte ikke, men anmeldte den i sagen omhandlede skade på båden til Club Maritim 09 ved en mail af 20. marts 2018. Skaden var sket på et tidspunkt mellem den 18. marts og den 19. marts 2018, mens forsikringen stadig var i kraft. Club Maritim 09 har ikke ydet ham bistand under sagen om skaden på båden.

A har efterfølgende anmeldt skaden direkte til Württembergische Versicherung, som ikke har anerkendt, at skaden er dækket af forsikringen. Han har herefter anlagt sag mod forsikringsselskabet. Spørgsmålet om værneting og lovvalg er udskilt til særskilt behandling, jf. retsplejelovens § 253.

Retsgrundlag vedrørende værneting

Bestemmelserne i Bruxelles I-forordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område) finder anvendelse i Danmark i kraft af en parallelaftale, der er gennemført

i dansk ret ved lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af visse udenlandske rets-
 afgørelser mv. på det civil- og handelsretlige område (lovbekendtgørelse nr.
 1282 af 14. november 2018). I forordningens afdeling 3 (artikel 10-16) findes be-
 stemmelser om værneting i forsikringsager.

Artikel 11, stk. 1, litra a og b, artikel 15, nr. 3 og 5, samt artikel 16, nr. 5, har føl-
 gende ordlyd:

*”Artikel 11. En forsikringsgiver, der har bopæl på en medlemsstats om-
 råde, kan sagsøges:*

- a) ved retterne i den medlemsstat, på hvis område forsikringsgiveren har bopæl
- b) i en anden medlemsstat i tilfælde, hvor sagen anlægges af forsik-
 ringstageren, den sikrede eller den begunstigede ved retten på det
 sted, hvor sagsøger har bopæl,

Artikel 15. Denne afdeling kan kun fraviges ved en aftale om værneting:
 ...

- 3) der er indgået mellem en forsikringstager og en forsikringsgiver, som på tidspunktet for forsikringsaftalens indgåelse havde deres bopæl eller sædvanlige opholdssted på samme medlemsstats område, og hvorved retterne i denne medlemsstat tillægges kompetence også i tilfælde af, at skadetilføjelsen er foregået i udlandet, medmindre en sådan aftale om værneting ikke er tilladt efter lovgivningen i den pågældende medlemsstat

...

- 5) der vedrører en forsikringsaftale, som dækker en eller flere af de i artikel 16 nævnte risici.

Artikel 16. De i artikel 15, nr. 5), omhandlede risici er følgende:

...

- 5) uanset nr. 1)-4), alle store risici som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/138/EF af 25. november 2009 om adgang til og udøvelse af forsikrings- og genforsikringsvirksomhed (Solvens II).”

EU-Domstolen har ved dom af 12. maj 2005 i sag C-112/03 (Peloux) besvaret et spørgsmål om, hvorvidt en værnetingsklausul indgået mellem en forsikringstager og en forsikringsgiver kan gøres gældende over for en begunstiget, som ikke udtrykkeligt har underskrevet klausulen, og som har bopæl i en anden stat end forsikringstageren og forsikringsgiveren. Af dommen fremgår bl.a.:

”37 Det bemærkes, at den begunstigeede i henhold til aftalen på samme måde som forsikringstageren er beskyttet af Bruxelles-konventionen som den økonomisk svageste part i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i dommen i sagen Gerling m.fl.

38 Således vil en værnetingsklausul i medfør af konventionens artikel 12, nr. 3, under alle omstændigheder kun kunne gøres gældende over for en begunstiget i henhold til forsikringsaftalen, hvis klausulen ikke er til hinder for formålet om beskyttelse af den økonomisk svageste part.

39 Som generaladvokaten har anført i punkt 62 og 67 i forslaget til afgørelse, ville det have alvorlige konsekvenser for en begunstiget i henhold til aftalen, der ikke har underskrevet aftalen, og som har bopæl i en anden kontraherende stat, hvis en sådan klausul kunne gøres gældende over for ham. For det første ville en sådan mulighed berøve denne sikrede muligheden for at anlægge sag ved retten på det sted, hvor skadetilføjjelsen er foregået, såvel som muligheden for at anlægge sag ved retten på det sted, hvor han har sin bopæl, og derved tvinge den sikrede til at gøre sine krav mod forsikringsgiveren gældende ved retten på det sted, hvor forsikringsgiveren har hjemsted. For det andet ville det gøre det muligt for denne forsikringsgiver, inden for rammerne af en sag anlagt mod den begunstigeede i henhold til forsikringsaftalen, at anlægge sag ved retten på det sted, hvor forsikringsgiveren selv har hjemsted.

40 En sådan fortolkning ville føre til en anerkendelse af en værnetingsaftale til fordel for forsikringsgiveren og til tilsidesættelse af formålet om beskyttelse af den økonomisk svageste part, i den foreliggende sag den begunstigeede i henhold til forsikringsaftalen, som bør kunne anlægge sag og forsvare sig ved retten på det sted, hvor han har sin egen bopæl.

...

43 Det følger af ovenstående, at det forelagte spørgsmål skal besvares med, at en værnetingsklausul indgået i overensstemmelse med Bruxelles-konventionens artikel 12, nr. 3, ikke kan gøres gældende over for den begunstigeede i henhold til en forsikringsaftale, som ikke udtrykkeligt har underskrevet denne klausul, og som har sin bopæl i en anden kontraherende stat end forsikringstageren og forsikringsgiveren.”

Ved dom af 27. februar 2020 i sag C-803/18 (Balta) om fortolkningen af Bruxelles I-forordningens artikel 15, nr. 5, og artikel 16, nr. 5, har EU-Domstolen udtalt bl.a. følgende om virkningen af en værnetingsaftale for en sikret part, der ikke har samtykket i aftalen:

”25 Den forelæggende ret ønsker med sit spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om artikel 15, nr. 5), og artikel 16, nr. 5), i forordning nr. 1215/2012 skal fortolkes således, at en værnetingsklausul i en forsikringsaftale, der dækker en »stor risiko« som omhandlet i sidstnævnte bestemmelse, og som er indgået mellem forsikringstageren og forsikringsgiveren, kan gøres gældende over for en person, som er forsikret i henhold til denne aftale, som ikke er en professionel aktør inden for forsikringsbranchen, som ikke har samtykket i værnetingsklausulen, og som har sin bopæl eller sit hjemsted i en anden medlemsstat end forsikringstageren og forsikringsgiveren.

...

30 I det foreliggende tilfælde har den forelæggende ret præciseret, at den i hovedsagen omhandlede forsikringsaftale omfatter »store risici« som omhandlet i artikel 16, nr. 5), i forordning nr. 1215/2012, der henviser til direktiv nr. 2009/138, som i dets artikel 13, nr. 27), definerer begrebet »store risici« og fastlægger bestemte kategorier af risici, der falder ind under dette begreb.

31 I denne sammenhæng skal det undersøges, om en værnetingsklausul, der er fastsat i en sådan aftale, kan binde en forsikret tredjepart, der ikke er part i denne aftale, og som ikke har underskrevet aftalens bestemmelser.

...

35 Hvad for det andet angår opbygningen af bestemmelserne i kapitel II, afdeling 3, i forordning nr. 1215/2012 bemærkes, at forordning nr. 44/2001 udvidede listen over de personer, der kan anlægge sag mod forsikringsgiveren for en ret, ved også at nævne de sikrede personer i artikel 9, stk. 1, litra b), i sidstnævnte forordning – nu artikel 11, stk. 1, litra b), i forordning nr. 1215/2012 – uden at sondre mellem de typer risici, der forsikres. Den beskyttelse, der således er givet de sikrede personer, vil imidlertid ikke være effektiv, hvis den kompetente ret for så vidt angår forsikringsaftaler vedrørende »store risici« skal fastlægges på grundlag af en værnetingsklausul, som den sikrede person ikke har underskrevet.

36 Hvad for det tredje angår de formål, der ligger bag kapitel II, afdeling 3, i forordning nr. 1215/2012, har Domstolen allerede fastslået, at hvis en forsikringsaftale er indgået til fordel for en tredjepart, vil en i aftalen indsat værnetingsklausul, som tredjeparten ikke har underskrevet, kun kunne gøres gældende over for denne i tilfælde af en tvist, der

udspringer af nævnte aftale, hvis klausulen ikke er til hinder for formålet om beskyttelse af den økonomisk svageste part (dom af 12.5.2005, *Société financière et industrielle du Peloux*, C-112/03, EU:C:2005:280, præmis 38).

37 Domstolen har også fastslået, at på forsikringsområdet er aftaler om værneting underlagt strenge regler ud fra formålet om beskyttelse af den økonomisk svageste part (dom af 13.7.2017, *Assens Havn*, C-368/16, EU:C:2017:546, præmis 36).

38 Når dette er sagt, skal det undersøges, om dette hensyn ligeledes gør sig gældende på området for forsikringsaftaler, der dækker en »stor risiko«, hvor de sikrede personer ligesom forsikringsgiverne og forsikringstagerne kan have en betydelig økonomisk styrke.

...

41 Det kan således antages, at muligheden for at fravige de almindelige kompetenceregler i forsikringsaftaler, der dækker en »stor risiko«, kun finder anvendelse i forholdet mellem aftaleparterne og generelt kan ikke udvides til en sikret tredjepart.

42 Domstolen har allerede bemærket, at en vurdering fra sag til sag af spørgsmålet om, hvorvidt en person kan anses for en »svag part«, vil skabe en risiko for retsusikkerhed og være i modstrid med formålet med forordning nr. 1215/2012, der er anført i 15. betragtning til denne, hvorefter kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed (jf. i denne retning dom af 20.7.2017, *MMA IARD*, C-340/16, EU:C:2017:576, præmis 34).

43 Denne betragtning gælder især på området for forsikringsaftaler, der dækker en »stor risiko«. Som den forelæggende ret med rette har anført, fastsættes der i artikel 13, nr. 27), i direktiv 2009/138 flere kriterier, som skal vurderes samlet, og hvis anvendelse ikke altid er systematisk. Denne vurdering kan nødvendiggøre en grundig og potentielt kompleks prøvelse, der vil være i modstrid med hensigten om at gøre kompetencereglerne forudsigelige.

44 Når dette er sagt, fremgår det af fast retspraksis, at det beskyttelsesformål, der ligger bag kapitel II, afdeling 3, i forordning nr. 1215/2012, indebærer, at anvendelsen af de specielle kompetenceregler, der er fastsat i afdeling 3, ikke udvides til at omfatte personer, som ikke har behov for denne beskyttelse (jf. i denne retning dom af 31.1.2018, *Hofsoe*, C-106/17, EU:C:2018:50, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).

45 Skønt det følger heraf, at en særlig beskyttelse i forholdet mellem professionelle aktører inden for forsikringsbranchen ikke er begrundet, idet ingen af parterne kan anses for at befinde sig i en svagere situation end modparterne (dom af 31.1.2018, Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis), er det i det foreliggende tilfælde ubestridt, at den sikrede tredjepart, dvs. Grifs, ikke er en professionel aktør inden for forsikringsbranchen.

46 På denne baggrund skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 15, nr. 5), og artikel 16, nr. 5), i forordning nr. 1215/2012 skal fortolkes således, at en værnetingsklausul i en forsikringsaftale, der dækker en »stor risiko« som omhandlet i sidstnævnte bestemmelse, og som er indgået mellem forsikringstageren og forsikringsgiveren, ikke kan gøres gældende over for en person, som er forsikret i henhold til denne aftale, som ikke er en professionel aktør inden for forsikringsbranchen, som ikke har samtykket i værnetingsklausulen, og som har sin bopæl eller sit hjemsted i en anden medlemsstat end forsikringstageren og forsikringsgiveren.”

Anbringender

A har anført navnlig, at samarbejdet mellem Württembergische Versicherung og Club Maritim 09 har haft en sådan karakter, at Württembergische Versicherung må anses for at have tegnet forsikringer i Danmark, selv om selskabet ikke har tilladelse til at drive forsikringsvirksomhed her i landet. Forsikringerne er således solgt via Club Maritim 09, der har rettet sine aktiviteter mod det danske marked med salgsmateriale og øvrige dokumenter på dansk. Derfor skal Württembergische Versicherung identificeres med Club Maritim 09 i aftaleforholdet til ham.

Han skal anses for forsikringstager enten alene eller sammen med Club Maritim 09, idet 97 % af båden tilhørte ham, og det også var ham, der betalte hele forsikringspræmien via sit medlemskontingent i Club Maritim 09. Han er også anført som forsikringstager sammen med Club Maritim 09 på det kaskoforsikringsdokument, som Club Maritim 09 har udstedt til ham. Hvis han ikke anses for forsikringstager, skal han i hvert fald anses for at være den sikrede eller den begunstigede i forsikringsretlig forstand.

Han har ikke tiltrådt eller haft kendskab til aftalen mellem Württembergische Versicherung og Club Maritim 09 om tysk værneting og om tysk lovvalg. Han har således ikke modtaget forsikringspolice af 19. juli 2017 fra Württembergische Versicherung, som kun findes i en tysk version. Han har heller ikke før retssagen modtaget den tyske version af Württembergische Versicherungs almindelige forretningsbetingelser med værnetingsklausulen i punkt 15 og lovvalgs-klausulen i punkt 16. Club Maritim 09 har kun tilsendt ham en dansk

oversættelse af forretningsbetingelserne, og punkt 15 og punkt 16 er ikke med i denne oversættelse. Han er derfor ikke bundet af værnetingsaftalen og lovvalgsaftalen, som er indgået mellem Württembergische Versicherung og Club Maritim 09.

Som anført i byrettens kendelse er der dansk værneting i det foreliggende tilfælde, "hvor sagen anlægges af forsikringstageren, den sikrede eller den begunstigede", og hvor denne har bopæl i Danmark, jf. artikel 11, stk. 1, litra b, i Bruxelles I-forordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1215/2012). Han har derfor ret til at anlægge sagen i Danmark, og betingelserne for at afskære ham fra denne ret i medfør af forordningens artikel 15, nr. 3, eller artikel 15, nr. 5, jf. artikel 16, nr. 5, er ikke opfyldt, idet han ikke er en professionel aktør, og idet han heller ikke har givet sit samtykke til fravigelse af den almindelige hovedregel om værneting, som følger af artikel 11, stk. 1, litra b. Det fremgår da også af EU-Domstolens praksis, at værnetingsaftalen ikke er bindende for ham, når han ikke har tiltrådt den, jf. dom af 12. maj 2005 i sag C-112/03 (Peloux), dom af 13. december 2007 i sag C-463/06 (FBTO Schadeverzekering), dom af 13. juli 2017 i sag C-368/16 (Assens Havn) og dom af 27. februar 2020 i sag C-803/18 (Balta).

Hvad særligt angår lovvalg er det også afgørende, at han hverken har tiltrådt eller har haft kendskab til den lovvalgs klausul, som findes i den tysksprogede version af forsikrings selskabets almindelige forretningsbetingelser. Allerede af den grund er det klart, at han ikke er bundet af aftalen mellem forsikrings selskabet og Club Maritim 09 om tysk lovvalg. Selv hvis han havde tiltrådt aftalen, ville den ikke have været bindende for ham, jf. Romkonventionen af 19. juni 1980 (80/934/EØF) artikel 5, stk. 2, om forbrugeraftaler.

I mangel af aftale om lovvalget skal sagen afgøres efter dansk ret. Dette følger af den individualiserede metode, jf. Romkonventionens artikel 4, idet aftalen har sin nærmeste tilknytning til Danmark. Han har således bopæl her i landet, hvor båden også har sin faste havneplads, og alle de dokumenter, han har modtaget i forbindelse med aftalen, er på dansk. Samme resultat følger i øvrigt også af konventionens artikel 5, stk. 3, hvorefter det er afgørende, hvor forbrugeren har bopæl, når der er tale om en forbrugeraftale.

Også efter Rom I-forordningen af 17. juni 2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser (nr. 593/2008/EF) er det dansk ret, der skal anvendes, idet forsikringsaftalen som nævnt har sin nærmeste tilknytning til Danmark, jf. herved forordningens artikel 7, jf. § 1 i bekendtgørelse nr. 1117 af 17. september 2015.

Württembergische Versicherung har anført navnlig, at der ikke er grundlag for at identificere forsikrings selskabet med Club Maritim 09. Der består ikke noget

decideret samarbejdsforhold mellem dem ud over, at Club Maritim 09 er forsikringstager vedrørende både, der tilhører medlemmer af Club Maritim 09. Det er forsikringsselskabets uafhængige tyske agent, der har medvirket ved indgåelsen af disse forsikringsaftaler med Club Maritim 09.

Det er kun Club Maritim 09, der er forsikringstager – ikke A, der alene optræder i rollen som medejer af den forsikrede båd. Det fremgår klart af alle de dokumenter vedrørende forsikringsaftalen, som stammer fra forsikringsselskabet, og det har derfor også været klart for A. Forsikringsselskabet har også kun opkrævet forsikringspræmien hos forsikringstageren Club Maritim 09 – ikke hos medejeren af båden. Forsikringsselskabet er ikke ansvarlig for, at Club Maritim 09 fejlagtigt har angivet A som forsikringstager sammen med klubben i diverse dokumenter, som klubben har udstedt uden forsikringsselskabets godkendelse eller viden.

Det er As egen fejl, hvis han ikke har været opmærksom på værnetingsreglerne og lovvalgsklausulen i forsikringsselskabets almindelige forretningsbetingelser. Der er henvist til den komplette tyske version af forretningsbetingelserne på Club Maritim 09's tysksprogede hjemmeside (www.club-maritim09.de) i de forsikringsdokumenter, som han har modtaget fra Club Maritim 09, herunder dokumentet om kaskoforsikringen. Det er ikke forsikringsselskabets fejl, at de pågældende bestemmelser ikke er med i den hjemmelavede og åbenlyst mangelfulde danske oversættelse af forretningsbetingelserne, som klubben har udleveret til sine danske kunder.

På den baggrund må A anses for bundet af forsikringsaftalen, herunder også vilkårene om værneting og lovvalg i henhold til forsikringsselskabets almindelige forretningsbetingelser. Han har selv valgt at deltage i en konstruktion, der har til formål at undgå betaling af dansk afgift af kaskoforsikringen og har overladt det til Club Maritim 09 at gøre det nødvendige for at opnå dette formål. Det har nødvendiggjort tysk medejerskab af båden og registrering af denne i det tyske skibsregister samt en tysk forsikring med det tyske Club Maritim 09 som forsikringstager. Så må han også acceptere følgerne af konstruktionen, herunder tysk værneting og anvendelse af tysk ret i tilfælde af konflikt med det tyske forsikringsselskab, der i øvrigt ikke har tilladelse til forsikringsvirksomhed i Danmark.

Bruxelles I-forordningens artikel 11, stk. 1, litra b, er fraveget ved værnetingsaftalen mellem det tyske forsikringsselskab og den tyske forsikringstager, som udgør en del af forsikringsaftalen mellem parterne, jf. forordningens artikel 15, nr. 3. Under de foreliggende omstændigheder, hvor A har overladt tegningen af forsikringen til Club Maritim 09 med henblik på at opnå fritagelse for dansk afgift, er denne aftale bindende for ham, uanset om han anses som forsikringsta-

ger sammen med Club Maritim 09, eller om han alene anses som sikret eller be-
gunstiget. Samme resultat følger i øvrigt også af artikel 15, nr. 5, jf. artikel 16, nr.
5, om "store risici" i henhold til Solvens II-direktivet (Europa-Parlamentets og
Rådets direktiv 2009/138/EF af 25. november 2009). Der er således tale om for-
sikring af store risici, når det drejer sig om kaskoforsikring af et fartøj til sejlads
på have, søer og floder, hvilket må anses for tilfældet for den omhandlede mo-
torbåd af mærket Mochi Craft 65. Under de anførte omstændigheder kan de
EU-domme, som A har påberåbt sig, ikke føre til et andet resultat.

Sagen skal under alle omstændigheder afgøres efter tysk ret i henhold til lov-
valgsklausulen i punkt 16 i forsikringselskabet's almindelige forretningsbetin-
gelser. Romkonventionens artikel 5, stk. 2, finder ikke anvendelse, da forsik-
ringselskabet hverken har fremsat noget tilbud om forsikring eller foretaget re-
klamering i Danmark, og da selskabet i øvrigt heller ikke har modtaget nogen
bestilling fra A i Danmark. Det er heller ikke sket via en repræsentant for sel-
skabet, idet Club Maritim 09 som nævnt ikke på noget tidspunkt har været for-
sikringselskabet's repræsentant.

Selv hvis det lægges til grund, at der ikke er indgået en lovvalgsaftale med bin-
dende virkning for A, skal sagen afgøres efter tysk ret, idet Romkonventionens
artikel 4 fører til dette resultat. Det skyldes, at sagen har sin nærmeste tilknyt-
ning til Tyskland, da såvel forsikringsgiveren som forsikringstageren har domi-
cil i Tyskland. Hertil kommer, at den tyske forsikringstager også er medejer af
den forsikrede genstand, der er en båd, som er registreret i det tyske skibsregi-
ster. Endvidere er forsikringsaftalen også indgået på tysk i Tyskland.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår spørgsmål om værneting og lovvalg for et søgsmål, som den dan-
ske ejer af en lystbåd har anlagt mod et tysk forsikringselskab.

Værneting

Det fremgår af forsikringspolice fra Württembergische Versicherung AG og af
selskabets bekræftelse på forsikringsforhold for medejer, at Club Maritim 09
GmbH er forsikringstager. Det er også Club Maritim 09, der har indgået aftalen
med forsikringselskabet. Efter de foreliggende oplysninger lægger Højesteret
herefter til grund, at Württembergische Versicherung er forsikringsgiver og
Club Maritim 09 forsikringstager.

I forsikringsdokumenterne fra Württembergische Versicherung er A anført som
medejer af båden. Det fremgår af selskabets bekræftelse af 26. juli 2017 på for-
sikringsforhold for medejer i forbindelse med Club Maritim 09's "overdragel-
seserklæring" af 7. september 2017, som også er underskrevet af forsikringsel-
skabet, at forsikringssummen i givet fald skal udbetales direkte til A som "den

berettigede medejer". Under disse omstændigheder finder Højesteret, at forsikringsaftalen er indgået til fordel for A, og at han derfor må anses som sikret i henhold til forsikringsaftalen.

Mens forsikringsgiveren (Württembergische Versicherung) og forsikringstageren (Club Maritim 09) begge har hjemsted i Tyskland, har den sikrede (A) bopæl i Danmark.

Spørgsmålet om værneting skal herefter afgøres efter reglerne i Bruxelles I-forordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1215/2012 af 12. december 2012 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område).

Efter forordningens artikel 11, stk. 1, litra b, har den sikrede ret til at anlægge sag mod forsikringsgiveren ved sit eget hjemting.

Artikel 15 indeholder en udtømmende angivelse af mulighederne for at fravige de almindelige værnetingsregler i bl.a. artikel 11, stk. 1, litra b, ved en værnetingsaftale. Efter artikel 15, nr. 3, er der mulighed for at træffe aftale om tysk værneting, når aftalen er indgået mellem forsikringsgiveren og forsikringstageren, og begge havde bopæl eller sædvanligt opholdssted i Tyskland på tidspunktet for aftalens indgåelse. Efter artikel 15, nr. 5, er der også mulighed for at fravige de almindelige værnetingsregler, når forsikringsaftalen dækker en eller flere af de i artikel 16 nævnte risici.

EU-Domstolen har flere gange fastslået, at en i øvrigt gyldig værnetingsaftale mellem forsikringsgiveren og forsikringstageren ikke er bindende for den sikrede eller den begunstigede, når denne har bopæl i en anden medlemsstat end forsikringsgiveren og forsikringstageren og ikke udtrykkeligt har tiltrådt aftalen, jf. herved navnlig præmisserne 37-40 og 43 i dom af 12. maj 2005 i sag C-112/03 (Peloux) samt præmisserne 41-42 samt 46 i dom af 27. februar 2020 i sag C-803/18 (Balta).

I den foreliggende sag er forsikringsaftalen indgået mellem Württembergische Versicherung og Club Maritim 09, og der er henvist til Württembergische Versicherungs almindelige forretningsbetingelser for lystfartøjer i forsikringspolicyen, som forsikringssselskabet har sendt til Club Maritim 09. Højesteret finder, at de almindelige forretningsbetingelser, herunder vilkåret om værneting i punkt 15.1, er en del af forsikringsaftalen mellem disse parter.

A har ikke tiltrådt vilkåret om værneting. Efter EU-Domstolens fortolkning af Bruxelles I-forordningen finder Højesteret herefter, at han ikke er bundet af

dette vilkår. Han er derfor berettiget til at anlægge sagen mod Württembergische Versicherung ved sit eget hjemting i overensstemmelse med den almindelige regel i forordningens artikel 11, stk. 1, litra b.

Højesteret tager herefter As påstand om stadfæstelse af byrettens kendelse til følge for så vidt angår bestemmelsen om, at Retten i Nykøbing Falster er rette værneting i sagen.

Lovvalg

Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt sagen skal afgøres efter dansk eller tysk ret, bemærker Højesteret, at ingen af parterne har udtalt sig nærmere om anvendeligheden eller betydningen af artikel 7 i Rom I-forordningen af 17. juni 2008 (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 593/2008 om lovvalgsregler for kontraktlige forpligtelser) og om artikel 13, nr. 13, litra b, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2009/138/EF om adgang til udøvelse af forsikrings- og genforsikringsvirksomhed (Solvens II), tidligere artikel 2, litra d, i Rådets andet direktiv af 22. juni 1988 (88/357/EØF), jf. § 1, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1117 af 17. september 2015 om lovvalg for visse forsikringsaftaler, jf. Solvens II-direktivet.

Højesteret finder, at der bør gives parterne lejlighed til at udtale sig om anvendeligheden og betydningen af de pågældende bestemmelser, inden der træffes afgørelse om lovvalget. Forberedelsen for Højesteret skal derfor genoptages vedrørende spørgsmålet om lovvalg.

THI BESTEMMES:

Retten i Nykøbing Falsters kendelse stadfæstes for så vidt angår bestemmelsen om, at Retten i Nykøbing Falster er rette værneting i sagen.

Forberedelsen for Højesteret genoptages vedrørende spørgsmålet om lovvalg.